

www.printo.it/pediatric-rheumatology/PL/intro

Młodzieńcze Idiopatyczne Zapalenie Stawów

Wersja 2016

1. CO TO JEST MIZS

1.1 Co to jest?

Młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów (MIZS) jest chorobą przewlekłą, charakteryzującą się przetrwałym zapaleniem stawów. Typowe objawy zapalenia stawów to ból, obrzęk i ograniczona ruchomość. „Idiopatyczne” oznacza, że nie znamy przyczyny choroby, a „młodzieńcze” w tym przypadku oznacza, że objawy choroby pojawiają się przed 16. rokiem życia.

1.2 Czym jest choroba przewlekła?

O chorobie mówimy, że jest przewlekła, gdy odpowiednie leczenie nie powoduje jej wyleczenia, ale wynikiem jego działania jest złagodzenie objawów i poprawa wyników badań laboratoryjnych.

Oznacza to również, że w momencie postawienia diagnozy nie można przewidzieć, jak długo dziecko będzie chorować.

1.3 Jak często choroba występuje?

MIZS jest stosunkowo rzadką chorobą – dotyczy około 1-2 dzieci na 1000.

1.4 Jakie są przyczyny choroby?

Układ odpornościowy chroni nas przed infekcjami powodowanymi przez różne drobnoustroje, takie jak wirusy czy bakterie. Potrafi rozróżnić, co jest obce, potencjalnie szkodliwe i powinno zostać zniszczone, od tego

co jest częścią nas.

Uważa się, że chroniczne zapalenie stawów jest nieprawidłową odpowiedzią układu odpornościowego, który częściowo traci zdolność rozróżniania komórek „obcych” i „swoich” i dlatego atakuje części własnego organizmu, powodując stan zapalny np. wyściółki stawu. Z tego względu choroby takie jak MIZS nazywane są również chorobami autoimmunologicznymi, co oznacza, że układ odpornościowy działa przeciwko swojemu organizmowi.

Jednak, jak w przypadku większości przewlekłych chorób zapalnych u ludzi, dokładny mechanizm powodujący MIZS jest jeszcze nieznany.

1.5 Czy choroba jest dziedziczna?

MIZS nie jest chorobą dziedziczną, ponieważ nie może być przekazywane bezpośrednio z rodziców na dzieci. Niemniej jednak istnieją pewne czynniki genetyczne, w dużej mierze jeszcze nieodkryte, które predysponują daną osobę do zachorowania. Społeczność naukowa zgadza się, że choroba ta jest wynikiem kombinacji predyspozycji genetycznych i narażenia na czynniki środowiskowe (prawdopodobnie infekcje). Chociaż mogą występować predyspozycje genetyczne, bardzo rzadko zdarza się, żeby chorowało dwoje dzieci z tej samej rodziny.

1.6 Jak diagnozuje się tę chorobę?

Diagnoza MIZS opiera się na obecności utrzymującego się zapalenia stawów oraz dokładnym wykluczeniu wszelkich innych chorób przez ocenę historii choroby, badania fizykalne i testy laboratoryjne.

O MIZS mówimy wtedy, gdy choroba rozpoczyna się przed 16. rokiem życia, trwa ponad 6 tygodni i gdy wykluczono wszystkie inne choroby mogące być przyczyną zapalenia stawów.

Powodem, dla którego należy odczekać 6 tygodni, jest konieczność wykluczenia tymczasowego zapalenia stawów, jakie może powstać przy różnego rodzaju infekcjach. Termin MIZS obejmuje wszystkie postaci przetrwałego zapalenia stawów o nieznanym pochodzeniu, które ujawnią się w dzieciństwie.

MIZS obejmuje różne postaci zapalenia stawów, które zostały zidentyfikowane (patrz poniżej).

1.7 Co się dzieje ze stawami?

Błona maziowa jest cienką, wewnętrzną wyściółką torebki stawowej. W zapaleniu stawów staje się znacznie grubsza, wypełnia się komórkami i tkankami zapalnymi i produkuje zwiększoną ilość płynu maziowego wewnątrz stawu. Powoduje to obrzęk, ból i ograniczenie ruchomości. Charakterystyczną cechą zapalenia stawu jest jego sztywność po dłuższym czasie spoczynku; najczęściej występuje rano (sztywność poranna).

Dziecko często próbuje ograniczyć ból przez trzymanie stawu w pozycji na wpół zgiętej, tzw. „antalgicznej”, czyli zmniejszającej ból. Jeśli trwa to przez dłuższy czas (zwykle ponad 1 miesiąc), pozycja taka prowadzi do skrócenia (przykurczu) mięśni i ścięgien oraz do rozwoju deformacji zgięciowej.

Nieleczone odpowiednio zapalenie stawów może spowodować uszkodzenie stawu na dwa sposoby: błona maziowa staje się bardzo gruba i rozmiękła (tworzy się na niej tzw. łuszcza) i wydzielają się substancje powodujące ubytki w chrząstce i kości. W prześwietleniu są widoczne otwory w kości, co nazywane jest erozją kości. Długotrwałe utrzymywanie pozycji antalgicznej powoduje atrofię (zanik) mięśni, rozciągnięcie lub skurcz mięśni i tkanek miękkich, co prowadzi do deformacji zgięciowej.